

ECONOMIA APLICADA A LES CIÈNCIES SOCIALS
Grau en Treball social
Departament d'economia aplicada

Autors:

Isabel Pla Julián
Angel Villalba Fonfria

Any: 2017

Tema 1:

L'ECONOMIA EN LA SOCIETAT OCCIDENTAL: BENESTAR, MERCAT I INSTITUCIONS

1. L'ECONOMIA COM A CIÈNCIA SOCIAL

1.1. Definició d'economia

1.2. L'activitat econòmica com a activitat social

1.3. Criteris de valoració sobre els resultats i els processos econòmics

2. ELS PROBLEMES ESSENCIALS DELS SISTEMES ECONÒMICS

2.1. El problema de l'assignació

2.2. El problema de la producció

2.3. El problema de la distribució del benestar

3. EL SISTEMA ECONÒMIC OCCIDENTAL. MERCAT I ESTAT

3.1. Elements definatoris de l'economia de mercat

3.2. L'assignació dels factors productius pel mercat

3.3. L'organització privada de la producció

3.4. La distribució de la renda a través del mercat

Bibliografia bàsica:

- Gallego, J.R., Nácher, J., coord. (2001), ***Elementos Básicos de Economía. Un análisis institucional. Capítols 1 i 8.***
- Torres, Juan. (2008): ***Economía Política.*** Ed. Pirámide. Madrid. *Capítols 1, 2 i 8.*

1. L'ECONOMIA COM A CIÈNCIA SOCIAL

1. L'ECONOMIA COM A CIÈNCIA SOCIAL

1.1. Definició de ciència econòmica i d'activitat econòmica

1.2. L'activitat econòmica com a activitat social

a) L'organització de les persones en grups socials.

b) El comportament de les persones buscant el benestar.

c) Les interaccions del col·lectiu humà.

d) El territori i la cultura.

1.3. Criteris de valoració sobre els resultats i els processos econòmics

1. L'ECONOMIA COM A CIÈNCIA SOCIAL

1.1. La CIÈNCIA ECONÒMICA. Persegueix el coneixement científic dels comportaments socials que van adreçats a satisfer les necessitats materials de les persones.

Concretament: de l'activitat econòmica, dels problemes socials de caràcter econòmic i del comportament econòmic dels éssers humans, que es manifesta en l'avaluació més o menys complexa dels costos i beneficis de les activitats humanes.

- ✓ La pretensió última de la ciència econòmica **és incidir sobre la realitat social i per això no es pot considerar aliena als judicis ètics i a les preferències dels diferents grups socials.**
- ✓ Com totes les activitats socials, l'economia és una **realitat dinàmica i canviant** i està sotmesa a certes uniformitats i regularitats, a certes lleis de comportament.
- ✓ **La ciència econòmica s'ha desenvolupat al llarg del temps amb gran diversitat de corrents i enfocaments: clàssics, marginalistes, keynesians, neoliberals, crítics...**

1. L'ECONOMIA COM A CIÈNCIA SOCIAL

✓ **L'economia com a ACTIVITAT ECONÒMICA:** És el conjunt d'activitats dirigides a l'obtenció de benestar [cobertura de necessitats bàsiques, dignitat personal, posició social] a través dels processos de producció, distribució i consum de béns i serveis.

⇒ **Processos econòmics:**

a) **Producció de béns finals** per a ser consumits, o de béns intermedis i de capital per a ser utilitzats en la producció de béns finals, utilitzant recursos productius (naturals, humans i tècnics) limitats (escassetat) d'una societat (ex. l'agricultura, la producció industrial, els serveis, etc.).

b) **Distribució dels béns produïts** entre les persones que formen part de la societat. La distribució té dues dimensions:

- **distribució de la renda** (qui gaudeix dels béns produïts?, com es fa el repartiment social de la capacitat de consum entre països i/o persones-col·lectius rics o pobres?), i
- **distribució comercial** dels béns (comercialització).

c) **Consum (final)** o ús definitiu dels béns per a aconseguir benestar.

1. L'ECONOMIA COM A CIÈNCIA SOCIAL

1.2. L'activitat econòmica com a activitat social

- a) **L'organització de les persones en grups socials** i en societats complexes **millora les seues possibilitats de supervivència** material gràcies a la **coordinació de les seues capacitats personals**. Al llarg de la història trobem formes molt diferents d'organitzar l'activitat econòmica.
- ✓ **Sistemes econòmics**: tipus específic d'organització econòmica que implica la conjunció d'elements tècnics, organitzatius, teleològics (finalitats), polítics o purament econòmics relatius a la forma de produir, intercanviar o consumir.
 - Un sistema econòmic forma part de, i defineix, una societat.
 - És una forma d'organització social de l'activitat econòmica (de la satisfacció de necessitats), a través d'unes relacions socials i d'unes institucions (ex.: sistema feudal, sistema capitalista, sistema socialista).
 - Els sistemes econòmics poden coexistir i habitualment són mixts o impurs.

1. L'ECONOMIA COM A CIÈNCIA SOCIAL

- b) El comportament de les persones quan persegueixen el benestar té **dos tipus de dimensions**:
- i. **Individual** (privada). Actuacions **guiades exclusivament per l'interès particular** (egoisme).
 - ii. **Col·lectiva** (pública o social). Actuacions **guiades pel sentit de pertànyer a una col·lectivitat** (solidaritat, identificació amb els altres).

1. L'ECONOMIA COM A CIÈNCIA SOCIAL

- c) **Les interaccions del col·lectiu humà amb el medi natural** que ocupa i entre els seus membres **defineixen un *territori*** (espai delimitat i adaptat per una societat a la qual conté) i **generen una *cultura*** o patrimoni social **compost per *valors, institucions i tècniques***:
- i) **Els *valors*** són atributs socials d'acceptació o rebuig (bé o mal) a fets i comportaments.
 - ii) **Les *institucions*** són normes socials, fonamentades en valors compartits de manera col·lectiva (de vegades imposats), que condicionen i orienten els comportaments de les persones i grups, amb sancions més o menys formals i una certa resistència al canvi (tot i que es transformen amb les dinàmiques socials).

López Novo, J. (1993): “La següent llista conté una sèrie de termes que designen fenòmens de naturalesa diversa que pocs tindrien problemes per a catalogar com a institucions: la religió, la legislació sobre contractes mercantils, el matrimoni... l'Església Catòlica, la professió psicoanalítica, l'Estat espanyol... l'amistat, els regals de Nadal.”

⇒ **Les institucions redueixen la incertesa de la vida social.**

1. L'ECONOMIA COM A CIÈNCIA SOCIAL

c) **Les tècniques** són mitjans desenvolupats per les societats per a aconseguir béns materials a partir del treball aplicat als recursos naturals i altres béns materials.

El territori i la cultura confereixen un cert grau de cohesió i flexibilitat a les societats, **facilitant capacitat d'adaptació als canvis de l'entorn** per a aconseguir benestar.

⇒ Aquesta capacitat es defineix a partir de la seua dotació de recursos, la història i els valors compartits, la base econòmica i la trama institucional, que poden fer confluïr els esforços dels diferents agents territorials de cara al desenvolupament i la innovació [⇒ territoris que guanyen i territoris que perden].

1. L'ECONOMIA COM A CIÈNCIA SOCIAL

1.3. Criteris de valoració [valors socials] sobre els resultats i els processos econòmics (són socialment discutibles i amb possibles contradiccions):

- a) **Eficiència:** un procés és millor com **menor siga l'ús de factors productius i l'esforç necessari per a obtenir cada unitat de producte**; un procés és eficient quan aconseguix la **màxima satisfacció de necessitats amb l'ús mínim de recursos** (efic. tècnica) o **recursos més barats** (efic. econòmica).
- b) **Sostenibilitat:** un procés és **millor com menor siga l'ús de recursos naturals** i el seu deteriorament per a satisfer les necessitats humanes i **com més s'assegure la reproducció d'aquests recursos i l'equilibri ecològic a llarg termini**. Cal entendre la sostenibilitat des d'un vessant ampli: ambiental, social, econòmic, cultural.
- c) **Llibertat i igualtat (justícia):**
 - i) Com més gran és la llibertat de cada persona en la seua activitat econòmica, més benestar social es produeix.
 - ii) Com més igualtat hi ha en la distribució del benestar (renda, organització i condicions de treball...) entre les persones, més gran és el benestar social.

2. ELS PROBLEMES ESSENCIALS DELS SISTEMES ECONÒMICS

2. ELS PROBLEMES ESSENCIALS DELS SISTEMES ECONÒMICS

2.1. El problema de l'assignació

- a) Factors productius**
- b) El problema de l'assignació: el cost d'oportunitat**

2.2. El problema de la producció

- a) Relacions tècniques de producció**
- b) Relacions socials de producció**

2.3. El problema de la distribució del benestar

- a) Per a qui produir?**
- b) Formes institucionals de repartiment del benestar**

2. ELS PROBLEMES ESSENCIALS DELS SISTEMES ECONÒMICS

2.1. Quins béns produir? PROBLEMA D'ASSIGNACIÓ dels recursos a la producció (factors productius, escassetat, cost d'oportunitat).

a) Els **factors o recursos productius**. Són els recursos que s'utilitzen per a la producció de béns i serveis:

- i. **Força de treball**: capacitat de treballar que la població està disposada a aportar a la producció (treball), junt amb el coneixement que incorpora i que es reproduïx socialment (població saludable, qualificacions, educació, capital humà).
- ii. **Recursos naturals** (capital natural), proporcionats per la natura (terra, aigua, fonts d'energia, etc.) \Rightarrow problema: ús sostenible.

2. ELS PROBLEMES ESSENCIALS DELS SISTEMES ECONÒMICS

- iii. **Capital (físic)** (capital en sentit estricte): Béns/instruments produïts per a produir altres béns (fix/circulant). Doble dimensió:
- **Quantitativa:** eines, màquines, instal·lacions productives, equipaments o béns d'equip...
 - **Qualitativa:** coneixement incorporat en forma de tècniques productives i saber fer, programes informàtics, recerca i desenvolupament de productes, llicències, patents...
- iv. **Capital social:** Trama de relacions socials i institucions formals i informals que generen la confiança mútua necessària per a organitzar la producció.
- v. **Capital creatiu:** capacitat d'innovació i d'iniciativa.
- vi. **Capital financer:** Diferents expressions del reconeixement d'un determinat valor en forma d'actiu financer (ex. diners, obligacions de l'Estat, compte a termini, crèdits, etc.).

2. ELS PROBLEMES ESSENCIALS DELS SISTEMES ECONÒMICS

Factores productivos en la economía

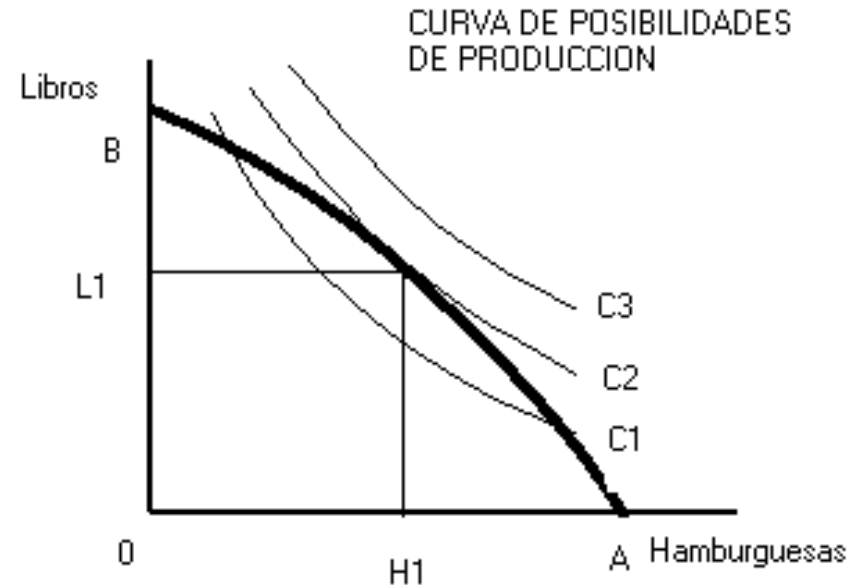
<i>Población</i>	<i>Capital Natural</i>	<i>Capital Físico</i>	<i>Capital Humano y Creativo</i>	<i>Capital social</i>	<i>Capital financiero</i>
Trabajo	Recursos Naturales	Capital	Educación e Innovación	Instituciones	Activos financieros
Capital de valor tangible			Capital de valor intangible		

2. ELS PROBLEMES ESSENCIALS DELS SISTEMES ECONÒMICS

- b) **El problema de l'assignació: Què produir? Escassetesa de recursos i cost d'oportunitat.**
- i. **Els factors productius tenen usos alternatius**, poden destinar-se a produir uns béns o uns altres.
⇒ **PROBLEMA ASSIGNATIU**: amb una dotació de factors productius, s'ha de decidir què produir i en quines quantitats entre el conjunt d'alternatives de producció factibles (possibilitats de producció).
 - ii. **Les necessitats de benestar** (bàsiques i determinades socialment) superen les possibilitats de producció de béns ⇒ recursos escassos
⇒ **cost d'oportunitat**: quan es destinen uns factors productius a produir un bé per a satisfer una necessitat es renuncia a atendre (més) una altra necessitat.

2. ELS PROBLEMES ESSENCIALS DELS SISTEMES ECONÒMICS

iii. **Convé que una societat assigne de manera eficient** (i sostenible) els recursos a la producció i se situe en la seua frontera de possibilitats de producció \Rightarrow satisfer al màxim possible les necessitats amb el mínim ús de factors productius.

iv. L'ús eficient dels recursos **no resol el problema assignatiu**: la societat ha d'establir procediments i institucions per a decidir què produir i, per tant, quines necessitats satisfer i quines sacrificar. La societat podria sacrificar l'eficiència en l'assignació per altres criteris ètics.

És cert que els recursos són escassos, però també s'empren de manera insolidària i irracional, es balafien i hi ha una enorme desigualtat en l'accés al gaudi de recursos que sí que són abundants (problema de la fam) (20% habitants països rics fan el 86% de despeses totals en consum, al 20% més pobre només li correspon l'1,6%).

2. ELS PROBLEMES ESSENCIALS DELS SISTEMES ECONÒMICS

2.2. El problema de la producció: Com es produeix i qui produeix?

- a) **Relacions tècniques de producció:** eficiència i canvi tècnic.
- i) **Tècniques o mètodes de producció:** hi ha diferents combinacions de quantitats de factors productius per a obtenir certes quantitats de béns \Rightarrow cal decidir com produir.
 - ii) **Eficiència:** triar el mètode de producció que permet **obtenir la màxima quantitat possible de producte amb una quantitat donada de factors productius**, o bé que permet **obtenir una certa quantitat de producte utilitzant la menor quantitat possible de factors productius** (al mínim cost de producció) \Rightarrow cal determinar correctament tots els costos de producció per a triar les tècniques eficients (ex: salut laboral, contaminació).
 - iii) **Canvi tècnic** (progrés tècnic): transformació dels mètodes de producció que augmenta la seua eficiència productiva \Rightarrow **major productivitat del treball** (relació entre producte i treball utilitzat: s'obté més quantitat de producte per cada unitat de treball) \Rightarrow obtenir una major quantitat de producte al mateix cost de producció, o bé reduir el cost (mitjà) de cada unitat de producte.

2. ELS PROBLEMES ESSENCIALS DELS SISTEMES ECONÒMICS

b) Relacions socials de producció: propietat i organització de la producció (qui produeix?, qui pren les decisions en l'àmbit de la producció?).

- i) La producció comporta **no només relacions tècniques sinó una relació social fonamental entre propietaris dels diferents factors de producció** (particularment entre treballadors i propietaris del capital físic).
- ii) L'organització de la producció **pot generar conflictes d'interessos entre els qui hi participen** (al voltant de la capacitat de decisió, de les condicions de treball, del reconeixement de les diferents funcions productives, discriminació de gènere o nacionalitat...).

2. ELS PROBLEMES ESSENCIALS DELS SISTEMES ECONÒMICS

2.3. El problema de la distribució del benestar: per a qui produir?

- a) Comporta **decidir els mecanismes i procediments que determinaran l'accés dels diferents membres de la societat al repartiment dels fruits de la producció.**

Moltes necessitats d'una gran part de la humanitat queden insatisfetes no només perquè no hi ha recursos suficients, sinó perquè estan molt desigualment distribuïts: la riquesa de les 225 persones del món més riques és igual a l'ingrés anual del 47% més pobre de la població mundial.

La situació més habitual és que es produísca insatisfacció, no només perquè les nostres necessitats de vegades són insaciables, sinó perquè el sistema social es basa en una divisió del poder i de la influència a l'hora de prendre decisions molt asimètrica.

- b) **Formes institucionals de repartiment del benestar:**

- i. Mecanisme distributiu descentralitzat de mercat.
- ii. Mecanisme (re)distributiu centralitzat.
- iii. Mecanisme distributiu basat en l'organització.
- iv. Mecanisme distributiu de reciprocitat i donació.

2. ELS PROBLEMES ESSENCIALS DELS SISTEMES ECONÒMICS

- i. **Mecanisme distributiu descentralitzat de mercat:** cada persona participa en la distribució de la renda segons la seua aportació al procés productiu (segons la seua eficiència i dotació de factors productius, valorades pel mercat), la qual cosa li permet obtenir ingressos i comprar béns.
- ii. **Mecanisme (re)distributiu centralitzat:** el producte és controlat per un organisme central (ex.: Estat) que procedeix a la seua distribució (o redistribució) entre els membres del col·lectiu segons criteris decidits de manera participativa o autoritària.
- iii. **Mecanisme distributiu basat en l'organització:** les persones s'organitzen en grups per a millorar la seua participació en el producte (a major organització major quota de benestar). Per exemple cooperatives de consum.
- iv. **Mecanisme distributiu de reciprocitat i donació:** les persones mantenen relacions entre elles que els suposen obligacions mútues de suport, basades en la solidaritat i el sentit de pertànyer al col·lectiu, les quals es tradueixen en donacions de béns al marge de les seues capacitats individuals de compra (ex.: dins de la família).

3. EL SISTEMA ECONÒMIC OCCIDENTAL. MERCAT I ESTAT

3. EL SISTEMA ECONÒMIC OCCIDENTAL. MERCAT I ESTAT

3.1. Elements definatoris de l'economia de mercat

3.2. L'assignació dels factors productius a través del mercat

3.3. L'organització privada de la producció

3.4. La distribució de la renda a través del mercat

3.5. Les limitacions del mercat en les economies de mercat

3. EL SISTEMA ECONÒMIC OCCIDENTAL. MERCAT I ESTAT

3.1. Elements definitoris de l'economia de mercat

- a) **Llibertat personal** en les decisions econòmiques i predomini de l'àmbit privat i de les motivacions particulars en la satisfacció de les necessitats de benestar. És la **sobirania individual del consumidor**. **PROBLEMA: qui no té recursos no pot desenvolupar la “seua llibertat”**.
- b) **L'elecció** dels béns privats que consumeixen les llars i de les activitats productives que realitzen les persones i empreses es fa amb criteris de mercat:
 - i. **Cada individu busca aconseguir amb el seu comportament la millora del seu propi benestar**, comparant els costos i beneficis particulars de les seues accions (cost d'oportunitat) [**racionalitat econòmica**].
 - ii. **Les persones tenen dret a la propietat privada dels seus béns i recursos**. En existir la propietat privada de béns i recursos poden apropiarse legalment dels resultats de l'intercanvi i tenen un incentiu a assumir riscos (empresaris).

3. EL SISTEMA ECONÒMIC OCCIDENTAL. MERCAT I ESTAT

c) **Una part significativa d'institucions s'estableixen amb criteris de democràcia política.**

- **Democràcia política. Llibertat personal** (sobirania individual) **en la presa de decisions** (polítiques) **que afecten el col·lectiu**, amb inclusió de les decisions que afecten com s'organitza la satisfacció de les necessitats econòmiques de benestar. Per tant, una part significativa d'institucions que formen part d'una economia de mercat es decideixen a través de la democràcia política (cada persona, un vot).
- Estat democràtic com a procediment col·lectiu d'elecció:
 - i. **Regula legalment la interacció de persones i grups, augmentant la confiança mútua** (regles del joc per als intercanvis de mercat).
 - ii. **Decideix la provisió dels béns consumits i finançats col·lectivament.**

3. EL SISTEMA ECONÒMIC OCCIDENTAL. MERCAT I ESTAT

d) Conflictes o tensions entre mercat i democràcia.

- i. **La democràcia del mercat** (els rics decideixen qui és elegible i exerceixen influències en les eleccions) enfront del principi genuïnament democràtic de cada persona un vot.
- ii. **La llibertat per al desplegament de la iniciativa individual i el desafiament individual** a la incertesa:
 - Enfront del **temor que infon l'adversitat del mercat** respecte a algunes decisions democràtiques.
 - **L'escassa participació política i el bipartidisme** poden qüestionar la legitimitat democràtica dels països.
- iii. Les decisions de mercat estan guiades per criteris personals, buscant augmentar el benestar particular, però les decisions democràtiques depenen de la voluntat de la majoria i afecten a tothom. Es planteja la **qüestió de fins a quin punt les decisions col·lectives han de respectar els interessos de les minories amb major capacitat econòmica o se'ls poden imposar? Fins a quin punt han d'estar limitades per la lògica del benefici privat?** Per exemple, ajudes a bancs, empreses en crisi, etc.

3. EL SISTEMA ECONÒMIC OCCIDENTAL. MERCAT I ESTAT

3.2. L'assignació dels factors productius a través del mercat.

- a) **Implica que existeix un mecanisme descentralitzat** que determina a la producció de quins béns es dedicaran els recursos, com a conseqüència de les decisions individuals d'una infinitat de productors i compradors guiades pel seu propi interès que es troben posteriorment en el mercat a través de l'intercanvi (mercat).
- b) **Hi haurà persones disposades a produir i vendre (oferta) aquells béns per als quals hi haja compradors disposats a pagar un preu (demanda)** que permeta obtenir un benefici suficient al productor.

[\Rightarrow Mecanisme descentralitzat d'assignació dels recursos a la producció, conseqüència de decisions individuals prèvies de múltiples productors i compradors guiats pel seu propi interès que es troben posteriorment en el mercat: “mà invisible”.]
- c) És **necessari que existisca competència** entre productors perquè la demanda dirigeixca l'assignació dels recursos cap a la producció dels béns realment preferits pels consumidors, donada la seua capacitat de compra (renda).
- d) Si existeix competència, els productors estaran incentivats a produir al menor cost per a captar la demanda \Rightarrow incentiu a l'eficiència.

3. EL SISTEMA ECONÒMIC OCCIDENTAL. MERCAT I ESTAT

3.3. L'organització privada de la producció: formes mercantils i no mercantils.

- a) Producció capitalista: els propietaris dels mitjans de producció** en la forma essencial de capital físic (capitalistes) **decideixen com produir**, contractant els treballadors a canvi d'un salari (remuneració) i venent el producte al mercat per a obtenir un benefici.
- **Relació social potencialment conflictiva entre els empresaris i els treballadors, tant en l'àmbit de la distribució de la renda (salaris/beneficis) com en l'àmbit de l'organització del treball.**
 - **Un altre conflicte procedeix del caràcter mercantil (producció per al mercat) i que implica que cap empresari pot estar segur de vendre la seua producció.**
- b) Treball per compte propi (formal/informal):** els mitjans de producció són propietat del treballador que és qui organitza el treball venent el producte del seu treball per un preu al mercat que constituirà la seua remuneració.

3. EL SISTEMA ECONÒMIC OCCIDENTAL. MERCAT I ESTAT

- c) **Producció domèstica:** a partir de la seua força de treball (no utilitzada en les formes de producció mercantils) **les famílies (majoritàriament les dones** donada la divisió sexual del treball existent a l'interior de les llars) **realitzen un treball reproductiu no remunerat de producció de béns i serveis** (alimentació i neteja, cura de persones dependents...), **amb una lògica de “donació”** (existeixen relacions generitzades de poder), que **serveix per a reposar la capacitat de treball mercantil** de les generacions actuals de treballadors i preparar les generacions futures.
- d) **Producció i intercanvi no convencional:** mecanismes alternatius de producció i intercanvi d'assignació de béns i serveis a través d'equivalències de valor, ex. bancs de temps.

3. EL SISTEMA ECONÒMIC OCCIDENTAL. MERCAT I ESTAT

3.4. La distribució de la renda a través del mercat.

- a) **Existeixen mercats per als factors productius i per als béns en què les persones obtenen ingressos** (renda: salaris i beneficis) **que determinen la seua capacitat de compra, en funció de la importància de la seua aportació al procés productiu, la seua eficiència i la seua dotació de factors**, tal com aquestes són valorades en els mercats [d'acord amb l'oferta i demanda de capacitats productives].
- b) **La distribució de la renda a través del mercat és afectada per les diferències de poder**, que poden permetre un major accés al benestar per a alguns membres de la societat, lligat a:
- La concentració de la propietat del capital físic (grans empreses).
 - El domini sobre els mercats (monopolis).
 - La capacitat d'organització col·lectiva (sindicats, col·legis professionals, grups de pressió).
 - La influència sobre l'Estat... (lobbies, control informatiu o de coneixement).

3. EL SISTEMA ECONÒMIC OCCIDENTAL. MERCAT I ESTAT

- ✓ **Les limitacions del mercat en les economies de mercat:**
 - a) El mercat necessita per al seu funcionament **d'unes regles del joc** (institucions) ⇒ **funció reguladora de l'Estat.**
 - b) Poden aparèixer **conflictes socials** lligats a la producció capitalista i a la distribució de la renda que s'han de limitar i solucionar per a garantir l'activitat econòmica i la convivència social ⇒ **funció reguladora de l'Estat.**
 - c) L'assignació dels recursos a la producció pot ser **ineficient o bé no ser socialment desitjable** (les preferències socials expressades a través del mercat segons la renda no tenen per què coincidir amb les preferències expressades democràticament) ⇒ **funció assignativa de l'Estat.**
 - d) La distribució de la renda del mercat **pot no reflectir adequadament l'eficiència dels agents econòmics o no resultar socialment acceptable** (justa) per a la majoria de ciutadans ⇒ **funció redistributiva de l'Estat.**
 - e) Les economies de mercat presenten **cicles macroeconòmics** d'expansions i crisis lligats a la seua complexitat i a la incertesa que cal limitar i controlar ⇒ **funció estabilitzadora de l'Estat.**